

Lehdistötiedote

Luxemburg, 13. lokakuuta 2022

EU:n menot: tarkastajat löysivät aiempaa enemmän virheitä

EU:n budjettimenoja koskevat virheet ovat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen mukaan lisääntyneet. Tarkastajat toteavat tänään julkaistavassa vuosikertomuksessaan, että EU:n tilit varainhoitovuodelta 2021 antavat oikean ja riittävän kuvan ja tulot havaittiin virheettömiksi. Maksuissa on kuitenkin edelleen liikaa virheitä. Tarkastajat havaitsivat myös riskejä sellaisten talousarviovarojen osalta, joilla EU on pyrkinyt torjumaan koronaviruskriisiä sekä auttamaan Ukrainaa siihen kohdistuneessa hyökkäyssodassa. Vuosikertomus sisältää ensimmäistä kertaa erillisen lausunnon EU:n väliaikaisesta elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Tarkastajat toteavat, että EU:n talousarviomenojen kokonaisvirhetaso nousi kolmeen prosenttiin vuonna 2021 (2020: 2,7 prosenttia). Lähes kaksi kolmasosaa tarkastetuista menoista (63,2 prosenttia) katsottiin suuririskisiksi menoiksi. Osuus siis kasvoi edelleen vuodesta 2020 (59 prosenttia) ja sitä aiemmista vuosista. Täsmäntyyppisiä menoja koskevat säännöt ja tukikelpoisuusperusteet ovat usein monimutkaisia, mikä lisää virheiden todennäköisyyttä. Suuririskisten menojen arvioitu virhetaso oli vuonna 2021 edelleen olennainen, 4,7 prosenttia (2020: 4,0 prosenttia).

Kielteinen lausunto EU:n talousarviomenoista

Kahden edellisen vuoden tapaan tarkastajat toteavat, että suuririskisten menojen virhetaso oli laajalle ulottuva. He antavat kielteisen lausunnon EU:n menoista vuodelta 2021.

Arvioitu virhetaso ei kuvasta petosten, tehottomuuden tai tuhlaamisen määrää. Se on arvio rahamäärästä, joita ei ole käytetty täysin EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisesti. Tarkastajat kuitenkin havaitsivat työnsä yhteydessä myös 15 petosepäilytapausta (vuonna 2020 niitä oli kuusi). He ilmoittivat näistä tapauksista Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF), joka on jo aloittanut viisi tutkintaa. Tilintarkastustuomioistuin raportoi yhdestä tapauksesta myös Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO). Lisäksi se raportoi EPPOLle yhdestä muusta, vuodelta 2021 havaitsemastaan tapauksesta.

”Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan, energiapulan, koronaviruspandemian ja ilmastomuutoksen myötä EU on joutunut kohtaamaan samanaikaisesti ennennäkemättömän sarjan kriisejä”, toteaa tilintarkastustuomioistuimen presidentti Tony Murphy. *”Tällainen*

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ympäristö lisää EU:n talouteen kohdistuvia riskejä ja haasteita, ja siksi on entistäkin tärkeämpää, että Euroopan komissio hallinnoi EU:n varoja moitteettomasti ja tehokkaasti. Meillä on työmme kautta tärkeä tehtävä tämän asian varmistamisessa.”

Ensimmäinen lausunto elpymis- ja palautumistukivälineen menoista

Tänä vuonna tarkastus kattoi ensimmäistä kertaa elpymis- ja palautumistukivälineen, joka on tärkein osa EU:n 800 miljardin euron Next Generation EU -pakettia. Paketin avulla pyritään lieventämään pandemian taloudellisia seurauksia. EU:n talousarviomenot perustuvat kulujen korvaamiseen ja tiettyjen ehtojen noudattamiseen. Sen sijaan elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä jäsenvaltiot saavat varat, kun ne saavuttavat ennalta määritetyt välitavoitteet tai tavoitteet. Vuonna 2021 elpymis- ja palautumistukivälineestä suoritettiin vain yksi maksu, joka osoitettiin Espanjalle. Tarkastajat havaitsivat, että Espanjan maksupyyntöön sisältyvistä 52 välitavoitteesta yhtä ei ollut täysin saavutettu, mutta he eivät pitäneet siitä aiheutuvaa vaikutusta olennaisena. Tarkastajat havaitsivat kuitenkin puutteita komission suorittamassa välitavoitteiden arvioinnissa ja kehottivat parantamaan vastaavia tulevia arviointeja.

Tarkastajat toteavat, että komission arvioissa, jotka koskivat elpymis- ja palautumistukivälineen maksujen laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta, ei puututtu siihen kysymykseen, oliko muita EU:n ja kansallisia sääntöjä noudatettu. Näin ollen tätä kysymystä ei katettu myöskään tilintarkastustuomioistuimen lausunnossa. Asiaa tutkitaan erikseen tulevissa tarkastuksissa sen jälkeen kun Euroopan komissio on saanut aiheeseen liittyvän työnsä päätökseen. Myös kysymystä siitä, ovatko erilaiset välitavoitteisiin sisältyvät uudistukset vaikuttavia, olisi aiheellisempaa käsitellä tulevissa, tähän osa-alueeseen keskittyvissä tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksissa.

Pandemian ja Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyssodan torjunta lisää julkisen talouden riskejä

EU:n talousarvion mahdollisiin tuleviin maksuvelvoitteisiin liittyvä kokonaisriski yli kaksinkertaistui vuonna 2021: se kasvoi 131,9 miljardista eurosta 277,9 miljardiin euroon. Tämä johtui pääasiassa siitä, että Next Generation EU -paketin rahoittamiseksi laskettiin liikkeeseen 91,0 miljardin euron edestä joukkovelkakirjoja. Lisäksi jäsenvaltioille osoitettiin uutta rahoitustukea 50,2 miljardia euroa pandemian koettelemien työpaikkojen ja työntekijöiden suojaamiseksi.

Tarkastajat varoittavat myös riskeistä, joita Ukrainassa käytävä hyökkäyssota aiheuttaa EU:n talousarviolle. Ukrainalla oli vuoden 2021 lopussa lukuisten EU:n ohjelmien puitteissa maksamattomia lainoja, joiden nimellisarvo oli 4,7 miljardia euroa. Lisäksi Euroopan investointipankki on myöntänyt Ukrainalle EU:n takausten kattamia lainoja 2,1 miljardin euron arvosta.

EU:n talousarviosta maksattamatta olevat sitoumukset vähenivät vuonna 2021 pääasiassa siksi, että vuosien 2021–2027 monivuotiseen rahoituskehukseen sisältyvien, yhteistyössä hallinnoitujen varojen täytäntöönpano viivästyi; tällaisten sitoumusten määrä oli 251,7 miljardia euroa vuoden 2021 lopussa (2020: 303,2 miljardia euroa). Maksattamatta olevien sitoumusten kokonaisuus (mukaan lukien Next Generation EU -välineen 89,9 miljardia euroa) oli kuitenkin ennätyksellisen suuri eli 341,6 miljardia euroa. Tilintarkastustuomioistuin huomauttaa, että vuosien 2014–2020 talousarviosta rahoitettavien Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastojen) varojen käyttöasteessa on edelleen merkittäviä eroja jäsenvaltioiden välillä. Vaikka esimerkiksi Irlanti, Suomi ja Kypros olivat pyytäneet yli kolme neljäsosaa niille osoitetuista varoista, ne kolme EU-maata, joissa käyttöaste oli alhaisin (Kroatia, Slovakia ja Malta), olivat käyttäneet vain hieman yli puolet sidotuista määrästään.

Avoimia kysymyksiä komission Unkarille osoittamasta oikeusvaltioperiaatetta koskevasta kirjeestä

Tarkastajat mainitsevat kertomuksessaan kirjallisen ilmoituksen, jonka komissio lähetti Unkarille huhtikuussa 2022. Ilmoituksella käynnistettiin menettely, joka voi johtaa toimenpiteisiin jäsenvaltiota vastaan oikeusvaltioperiaatteen rikkomisen vuoksi. Komissio ei kuitenkaan kerro vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessaan, miten kyseinen ilmoitus voi vaikuttaa menojen sääntöjenmukaisuuteen Unkarissa (hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksissa esitetään keskeiset tiedot toimielimen sisäisestä valvonnasta ja varainhoidosta).

Taustatietoa

Vuonna 2021 EU:n talousarviomenot olivat 181,5 miljardia euroa. Määrä on 2,4 prosenttia EU:n jäsenvaltioiden julkisen talouden kokonaismenoista ja 1,3 prosenttia niiden bruttokansantulosta. Kun otetaan huomioon elpymis- ja palautumistukivälineen menot, EU:n maksut olivat vuonna 2021 yhteensä 228,0 miljardia euroa. Noin kolme neljäsosaa määrästä käytettiin yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin kautta. Kyseinen järjestelmä toimii niin, että jäsenvaltiot jakavat varat eteenpäin, valitsevat hankkeet ja hallinnoivat EU:n menoja.

Tarkastajat tarkastavat joka vuosi EU:n tulot ja menot ja tutkivat, ovatko vuotuiset tilinpäätökset luotettavia ja ovatko tulo- ja menotapahtumat sovellettavien sääntöjen mukaisia.

Kielteinen lausunto tarkoittaa, että tarkastajat ovat havainneet laajalle levinneitä ongelmia. Tarkastuslausuntoaan varten tarkastajat testaavat tapahtumista poimittuja otoksia saadakseen tilastollisia arvioita siitä, missä määrin EU:n talousarvion menoihin liittyy virheitä. He laskevat näiden menojen arvioidun virhetason ja vertaavat sitä kahden prosentin raja-arvoon, jonka ylittyessä sääntöjenvastaisten menojen osuus katsotaan olennaiseksi.

Lehdistö – yhteydenotot

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lehdistöpalvelu: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+ 352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+ 352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+ 352) 691 553 547